

หัวข้อวิจัย	การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงประวัติศาสตร์อารยธรรมล้านนาและสุขุขทัยกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราณูช โสภารองศาสตราจารย์ ดร. พรรณี สวนเพลง
หน่วยงาน	บัณฑิตวิทยาลัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2560

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงประวัติศาสตร์อารยธรรมล้านนาและสุขุขทัยกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน” มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงประวัติศาสตร์อารยธรรมล้านนาและสุขุขทัยกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว ท้องถิ่นที่มีทรัพยากรในการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ SWOT มีผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา อารยธรรมสุขุขทัย และอารยธรรมล้านช้าง

คุณค่าและความสำคัญทางวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (พะเยา แพร่ น่าน) พบว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของอารยธรรมล้านนา ยังคงได้เห็นร่องรอยของสถาปัตยกรรมล้านนาได้แก่ โบสถ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่ยังคงสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในอารยธรรมล้านนาที่ยังคงผูกพันกับ “วัด” และมีการสร้าง “พระธาตุ” เพื่อเป็นศาสนสถานประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในอารยธรรมล้านนาอย่างเหนียวแน่น ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มีคุณค่าซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและมีคุณค่าทางจิตใจของคน ก่อให้เกิดประเพณีและวิถีชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาสืบมา นอกจากนี้ยังสะท้อนเห็นถึงความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่อยู่อาศัยร่วมกันอาณาจักรล้านช้าง ได้แก่ ไทยวน ไทลื้อ และชาวเขาเผ่าต่างๆ ที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข หากแต่ สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในอารยธรรมล้านนา (พะเยา แพร่ น่าน) ในภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนมากยังคงสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติไว้ได้ หากแต่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น กว๊านพะเยา เกิดภาวะน้ำแห้งแล้งอย่างหนักในรอบ 70 ปี ซึ่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะน้ำสำหรับใช้อุปโภค บริโภค รวมถึงการขยายแหล่งพันธุ์ปลาต่างๆ ลดลง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในภาพรวมการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอารยธรรมล้านนา (พะเยา แพร่ น่าน) ในภาพรวมพบว่ามีความสะดวกอยู่ในระดับดี

โดยเฉพาะในจังหวัดน่านกำลังมีการจะพัฒนาทางเดินสำหรับผู้สูงอายุ ถนนมีลักษณะเป็นทางลาด ยางมะตอยตลอดเส้นทาง โดยนักท่องเที่ยวสามารถขับรถเริ่มต้นจาก พะเยา เข้าสู่แพร่ และน่าน ตลอดข้างทางมีลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม เป็นหุบเขาสลับกับที่ลุ่ม ตลอดสองข้างทางมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งทางด้านวัฒนธรรมได้แก่ วัด พระธาตุ ศูนย์วัฒนธรรม หมู่บ้านที่ยังคงแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่น่าสนใจต่างๆ มากมาย หากแต่บริการของรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัดไม่ค่อยสะดวกมากนัก หรือสามารถรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้นัก อีกทั้งป้ายบอกทางยังไม่ค่อยมีมากนัก นอกจากนี้ยังพบว่า จังหวัดน่านมีการบริหารจัดการขยะเป็นอย่างดี ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่มีบริการในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะในจังหวัดน่าน ซึ่งได้รับความนิยมและถูกพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยว มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ว่าจะเป็น ห้องน้ำ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ที่พักแรม เป็นอย่างดี ประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างให้การต้อนรับและต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่เสมอ เช่น ประเพณี สงกรานต์ปีใหม่เมือง เป็นต้น และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (พะเยา แพร่ น่าน) ในภาพรวมยังขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในจังหวัดพะเยาและแพร่

2. ศักยภาพการท่องเที่ยวอารยธรรมสุโขทัย (สุโขทัย กำแพงเพชร)

อาณาจักรสุโขทัยประกอบไปด้วย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชชนาลัยและอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ซึ่งมีเรื่องราวความเป็นมาที่คุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานมากกว่า 700 ปี มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มากมาย สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวพบว่า ยังมีความสมบูรณ์ ยังคงสามารถอนุรักษ์โบราณทางประวัติศาสตร์เอาไว้ได้เป็นอย่างดี ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวเพื่อซึมซับวัฒนธรรมของอารยธรรมสุโขทัยได้เป็นอย่างดี ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของสุโขทัยและกำแพงเพชรนั้น สามารถเข้าถึงได้โดยรถโดยสารประจำทางซึ่งมีบริการสำหรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีรถบริการให้นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก เนื่องจากสุโขทัยและกำแพงเพชรเป็นเมืองท่องเที่ยวที่เป็นมรดก จึงทำให้มีโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึกที่มีบริการไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างสะดวก ประชาชนในพื้นที่ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี พร้อมกับค่อนข้างมีความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มีสูง ในภาพรวมของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับดีเนื่องจากมีการสนับสนุนความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนร่วมกัน

ศักยภาพการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านช้าง (หลวงพระบาง สปป. ลาว) หลวงพระบาง เป็นเมืองท่องเที่ยวชื่อดังในระดับโลก สำหรับคนไทยหลวงพระบางก็มีประวัติศาสตร์ที่เคียงคู่มาด้วยกันเสมอๆ นับตั้งแต่ยุคสมัยเชียงแสน ล้านช้าง ด้วยความเป็นเมืองติดแม่น้ำโขงที่สวยงาม มีวัดวาอารามเก่าแก่มากมาย ที่ยังคงสถาปัตยกรรมอันสวยงามยากจะหาที่ไหนเหมือนได้ ด้วยเอกลักษณ์และความสวยงามของเมือง ตึกรามบ้านช่อง ที่ได้รับอิทธิพลจากสมัยยุคล่าอาณานิคม ทำให้มีอาคารในรูปแบบสถาปัตยกรรม โคลเนี่ยลสไตล์ อยู่ทั่วไป หลวงพระบางนั้นทั้งเมือง และถูกขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อธันวาคม พ.ศ. 2538 และยังได้รับการยกย่องว่าเป็นเมืองที่ได้รับการปกป้องรักษาที่ดีที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตัวเมืองยังมีที่ตั้งที่สวยงามล้อมรอบด้วยแม่น้ำสองสาย คือ น้ำโขงและน้ำคาน และยังคงมีธรรมชาติอันสวยงามอยู่รายรอบเมือง รวมทั้งชนบทธรรมชาติที่งดงามและสืบสานมาจนทุกวันนี้ ซึ่งก่อให้เกิดคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ควรจรรงรักษาไว้ สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในหลวงพระบาง ยังคงความเป็นธรรมชาติ และสามารถอนุรักษ์โบราณสถานไว้เป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับการดูแลจาก UNESCO ที่เป็นเมืองมรดกโลก การเดินทางไปท่องเที่ยวในหลวงพระบางนับได้ว่ามีความสะดวกในการเดินทางเป็นอย่างมาก โดยสามารถเดินทางโดยทางเครื่องบินและทางรถยนต์ที่ค่อนข้างมีความสะดวก เนื่องจากหลวงพระบางเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับโลก จึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับ ทั้งสนามบิน โรงแรม และร้านอาหาร หลวงพระบางเป็นเมืองที่เสน่ห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมีน้ำใจไมตรี ความเป็นมิตรของคนในท้องถิ่น ที่ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีหลวงพระบางมีการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงประวัติศาสตร์อารยธรรมล้านนาและสุโขทัยกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน ประกอบด้วย ด้านนโยบาย (Policy) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว (Infrastructure) การบริหารจัดการ (Management) และการประชาสัมพันธ์ (Promotion)

Research Title	The potential development of the connecting Lanna and Sukhothai historical attraction with other country in ASEAN
Researcher	Assistant Professor Chiranut Sopha, Ph.D. Associate Professor Pannee Suanpang, Ph.D.
Organization	Graduated School Faculty of Science and Technology Suan Dusit University
Year	2017

The research objective of the research of “Tourism Potential Development for Linkage of Sukhothai and Lanna History and Civilization, with Neighboring Countries in the ASEAN Region” is to study the tourism guidelines with regards to the potential development for linkage of Sukhothai and Lanna History and Civilization, with neighboring countries in the ASEAN region. It is qualitative research with the data being collected from interviews with agencies that are related to local tourism management where tourism resources are available, both domestic and foreign tourism entrepreneurs, and both domestic and foreign tourists for 30 people. The research results of the SWOT analysis can be summarized as follows.

1. Lanchang, Sukhothai and Lanna Civilization Tourism Potential

The findings with regards to cultural values and the significance of Lanna civilization tourism attractions (Phayao, Phrae, and Nan) indicated that they have been significant tourism attractions and therefore a cultural heritage of the Lanna Civilization. The Lanna architectural trace has still been noticed, such as the Buddhist sanctuary, ancient monuments and antiques, still reflecting the attachment of the way of life of people in the Lanna civilization with “temples” and the construction of “Buddha’s relics” as ecclesia for an enshrinement of Buddha’s relics, as the firm spiritual anchor of people in Lanna civilization. However, these tourism attractions have been valuable as cultural heritage and also make up a spiritual value for people, causing the continuous engagement of tradition and way of life, with Buddhism. Moreover, it has also reflected the varieties of ethnics that peacefully

cohabited in the Lanchang Kingdom, such as the Tai Yuan, the Tai Lu, and mountain people of different tribes. However, the findings of the environment of Lanna civilization tourism attractions (Phayao, Phrae, Nan) in an overview indicated that the natural environment of most tourism attractions has still been preservable. However, heavy droughts have occurred in natural tourism attractions, such as the Phayao Lake, over a 70 years period, considerably affecting the ecosystem and environment, particularly water for use and consumption. The expansion of fish breeding sources has been decreased. The aforesaid events have possibly affected the overview of tourism. According to the travel to access Lanna civilization tourism attractions (Phayao, Phrae, Nan), the findings in an overview indicated good levels of convenience, particularly in the Nan Province which has been under development of the elderly sidewalk. The nature of the road is that it is made from asphalt along the route. The tourists can drive starting from Phayao into Phrae and Nan. Along the roadside, there is beautiful topography of valleys alternated with lowlands. Moreover, along both roadsides, some interesting tourism attractions, whether through a cultural aspect such as temples, Buddha's relics, cultural centers, villages which have still indicated ways of life of the people in community; and many interesting natural tourism attractions, are also available. However, the services of passenger cars between provinces have been seldom inconvenient or cannot support foreign tourists well enough; and the guideposts have been rare. Moreover, the Nan Province was found to have good solid waste management resulting in high levels of cleanliness at tourism attractions, and good levels of facility services in tourism attractions in an overview, particularly the Nan Province which has been popular and has developed as tourism city. The facilities whether toilets, restaurants, souvenir shops and lodging places, have been well arranged, with quite good responses and hospitability of people in the area to tourists. The tourism promotion activities, such as "Pee Mai Meuang" Songkran Festival, etc., have always been well organized. Lanna civilization tourism attraction management (Phayao, Phrae, Nan) has still lacked the collaborative integration between public and private sector agencies and communities in Phayao, Phrae and Nan). However, in the Nan Province

2. Sukhothai Civilization Tourism Potential (Sukhothai and Kamphaeng Phet)

The Sukhothai kingdom consists of Sukhothai Historical Park, Si Satchanalai Historical Park and Kamphaeng Phet Historical Park. It has had a historically valued background for over 700 years, and consists of numerous important historical tourism attractions. The environment of tourism attractions was found to be complete and ancient history can be well conserved. This has resulted in the ability of tourists to travel and perceive tourism experiences to take on board the culture of the Sukhothai civilization. It has been convenient for accessibility to Sukhothai and Kamphaeng Phet tourism attractions by passenger cars served for tourists. In addition, vehicles have been served for tourists to conveniently visit tourism attractions. As Sukhothai and Kamphaeng Phet are world heritage tourism cities, there are hotels, lodging, restaurants, and souvenir shops for a convenient service and hospitality to tourists under fine hospitality of people in the area to tourists and quite high tourist safety. Overall, the tourism attraction management of Sukhothai Province and Kamphaeng Phet Province has been at a good level due to good support and collaboration on tourism management between public and private sectors agencies.

Lanchang Civilization Tourism Potential (Luang Phabang, Lao People's Democratic Republic). Luang Phabang has been a world-class and famous tourism city. For Thai people, the history of Luang Phabang has remained always abreast altogether from Chiang Saen and Lanchang ages. With being a city which is adjacent to the beautiful Mekong River, numerous ancient monasteries with preservation of rare and distinct attractive architecture; and with identity and attractiveness of the city and buildings influenced from the colonialism age whereas the colonial styled architecture of the buildings are omnipresent in the whole Luang Phabang, Luang Phabang was registered as a world heritage on December 1995, and also admired as the best preservable city in Southeast Asia. The city's location is also beautiful and surrounded with two courses of rivers including the Nam Kong and the Nam Khan, and contains an attractive nature around the city. Moreover, beautiful customs and traditions have still been preserved and inherited until today, causing cultural values that should be maintained. The naturalness of the environment of tourism

attractions in Luang Phabang has still remained with well conservation of ancient monuments due to the care of UNESCO as a world heritage city. The travel in Luang Phabang is considered to be very convenient for travel by airplane and car. As Luang Phabang is a world-class recognized tourism city, supporting facilities whether airport, hotels and restaurants, have been available. Luang Phabang is an attractive city, particularly the local people's kindness and friendliness, and friendship in well response to tourists. In addition, Luang Phabang has also had systematic tourism management.

The guidelines of tourism potential development for linkage of Sukhothai and Lanna History and Civilization with neighboring countries in the ASEAN region consists of policy, improvement of tourism infrastructure, management and promotion.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยในการติดต่อประสานงานกับผู้วิจัยอย่างมีประสิทธิภาพเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ ให้ข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายขอกราบขอพระคุณคณาจารย์ นักวิจัย และทุกท่านที่มีได้เอื้อนามที่ได้มีส่วนร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้ให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ด้วยดี

คณะผู้วิจัย

2560